

CESARE PAVESE'NİN AY VE ŞENLİK ATEŞLERİ ADLI ROMANININ MONOMİT TEORİSİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Oğuz KORAN

Öğr. Gör., Ankara Üniversitesi, koran@ankara.edu.tr ORCID: 0000-0001-7954-9597

Koran, Oğuz. "Cesare Pavese'nin Ay ve Şenlik Ateşleri Adlı Romanının Monomit Teorisi Bağlamında İncelenmesi". idil, 91 (2022 Mart): s. 361-367. doi: 10.7816/idil-11-91-04

ÖZ

Mitler kökeni çok eski zamanlara dayanan sembolik anlatılardır. Bu anlatılar insanı anlama, tanıma ve yorumlama noktasında kuşkusuz çok önemli bir yere sahiptir. Mit ve mitoloji; psikoloji, antropoloji, sosyoloji, edebiyat, felsefe ve dinler tarihi gibi disiplinler ile güçlü bir bağa sahiptir. Analitik psikolojinin kurucusu Jung'un kolektif bilinç dışından yola çıkan Joseph Campbell, mitlerin ortak yönlerini ve benzerliklerini ortaya koymayı amaçlar. Bu çalışmada, tüm mitlerin tek bir mitem ve bu anlatının varyasyonlarından ortaya çıktığı görüşünü savunan Joseph Campbell tarafından dile getirilen monomit kuramı bağlamında Cesare Pavese'nin Ay ve Şenlik Ateşleri adlı romanının kahramanı Anguilla'nın yolculuğu incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Mit, Joseph Campbell, Cesare Pavese, Ay ve Şenlik Ateşleri, Monomit, Kahramanın Yolculuğu

Makale Bilgisi:

Geliş: 19 Ocak 2022

Düzeltilme: 21 Şubat 2022

Kabul: 5 Mart 2022

Giriş

Mitler insan zihninin derinlerinde yer alan ister doğuda ister batıda olsun arkaik zamanlardan beri insanların belleğinde yer alan olgulardır. Öyle ki mitlerde geçen semboller ve arketipler modern dünyadaki romanlarda, şiirlerde, filmlerde de karşımıza çıkar. Mircea Eliade'ye göre "mit, çok sayıda ve birbirini bütünler nitelikteki bakış açılarına göre ele alınıp yorumlanabilen son derece karmaşık bir kültür gerçekliğidir" (Eliade, 2001: 15).

Antropolog ve araştırmacı Joseph Campbell ise mit üzerine çalışmaları ile ünlü birbirinden değerli araştırmacıların düşüncelerinden yola çıkıp genel bir derleme yaparak mitolojiyi şu şekilde özetler:

Çağdaş akıl, mitolojiyi, doğanın dünyasını açıklamak için ilkel arayış içindeki bir çaba (Frazer); sonraki çağların yanlış anladığı, tarih öncesi zamanlardan gelen şiirsel fantezinin bir ürünü (Müller); bireyi topluluğuna göre şekillendirecek bir alegorik bilgi deposu (Durkheim); insan ruhunun derinliklerindeki arketipsel dürtülerin belirtisi olan bir dizi rüya (Jung); insanın en derin metafizik sezgilerinin geleneksel aracı (Coomaraswamy); ve Tanrı'nın Çocuklarına Görünmesi (Kilise) olarak yorumlanmıştır. Mitoloji bunların hepsidir (Campbell, 2017:338).

Doğayı inceleyen ilkel insanlar doğum, ölüm ve yeniden doğumu gözlemler, bu döngüsel süreç mitlerin temelini oluşturur. Toplumsal belleği oluşturan bu mitlerin özünde ilkel ayinler yer alır. Modern antropolojinin kurucularından biri kabul edilen antropolog Sir James Frazer, 1890 yılında yayımlanan *Altın Dal* adlı kitabında ateş şenliklerine, ilkel kabilelerde kurban edilen insanlara, ilkel ayinlere ve mitlere yer vererek temelde insanların benzerliklerine, ortak noktalarına ışık tutar. İnsanı ve doğayı anlamaya ve anlamlandırmaya çalışan Cesare Pavese, *Yaşama Uğraşı* adlı günlüğünde, okuru yapıtıyla bir tür dünya yolculuğuna çıkararak Frazer ile ilgili şu notu düşer:

(Frazer'i yeniden okurken)

1933'te bu kitapta ne bulmuşsun? Üzümün, buğdayın, hasadın, demetlerin dramla dolu olduğunu ve bunlar hakkında konuşmanın kanımızla, hayvanlar dünyasıyla, başlangıcı bilinmeyen geçmişle ve bilinçdışı dünyamızla ilgili derin konulara değinmeyi gerektirdiğini. Ekinlerin arasına dalan hayvan ruhtu. Bu kitap atalarınızla çocukluğunu bir araya getiriyor; köyde görüp şaşırdığın, korktuğun şeylerin anıları böylece özel, zengin anlamlar kazanıyordu (Pavese, 2017: 385).

Frazer'dan oldukça etkilenen Pavese'nin yapıtlarında karşımıza çıkan tepelerin büyüdü dünyasını, yazarın antropolojiye ve mitolojiye duyduğu hayranlık ile açıklayabiliriz. Pavese için "mitler başlı başına bir dil, bir anlatım aracıdır" (Pavese, 2017: 385). Simgeleri ve simgesel dili romanlarında ve şiirlerinde ustalıkla kullanan Pavese, *Ağustos'ta Tatil* adlı öykü derlemesinin içinde yer alan *Mitoloji, Simge ve Ötekilere Dair* adlı denemesinde sembollerini, miti şu şekilde ifade eder:

Bir söylence her zaman simgeseldir; bu nedenle asla tek yönlü, alegorik bir anlama sahip değildir, ama onu sarmalayan keyif durumuna ve toprağın tipine göre birbirinden çok değişik ve çoğul çiçekleri patlatabilecek olan bir kapsülün içinde barınmaktadır. Bu kendine özel, mutlak bir olaydır; bizim gündelik olan değil, başka bir küreye ait yaşamsal bir güç özüdür ve bu nitelikleriyle, onu varsayan ve ona benzeyen her şeyi bir mucize halesiyle donatır. Simge için başka bir tanım düşünülemez, onun bir nitelik, kendine özel ve mutlak bir değere sahip bir olay olduğu söylenmelidir, doğalcı nedensellikten uzak durur ve gerçeklik ortasında kendi başına durmayı yeğler. Simgelerin en basiti, aşık gencin güzel sevgilisinden armağan olarak aldığı mendildir; bir simgedir, çünkü ona çoğul anlamlar yükleyen mutlak bir değer kazanmıştır ve bu da tutkusal yüceltme sürdüğü sürece devam edecek bir nitelemedir (Pavese, 2013: 196).

Calvino'ya göre Pavese, etnoloji ve Yunan-Roma mitolojisi ile kendi özyaşamöyküsü ve bunun yazınsal olarak kurgulanması arasında bağ kurar (Calvino, 2014: 282). İlkel dünyayı merak eden ve üzerine düşünen, çalışmalar yapan Pavese, De Martino, Lucien Lévy-Bruhl, Károly Kerényi, James Frazer gibi etnolog ve antropologları okumuş, ayrıca Jung gibi psikologların düşüncelerinden de yararlanmış. Nitekim Sigmund Freud'un öğrencisi ve yakın dostu olan ve Analitik Psikolojinin kurucusu olan Jung, geliştirdiği kolektif bilinçaltı kavramı ile insanların atalarından gelen ve bilinçdışında yer alan sembollerin varlığını ortaya koyar. Ona göre bu semboller atalarımızın bizlere mirasıdır ve yine miras yolu ile bizden sonra yaşayacak olan insanların belleklerinde depo edilecektir. John Locke'un ortaya attığı "insan zihni boş bir levhadır" söyleminin aksine Jung, insan zihninin ortak kültürel miras olan semboller ile dolu olduğundan bahseder (Jung, 2019: 19). Analitik Psikolojiye göre arketipler *persona*, *anima*, *animus*, *gölge*, *bilge adam*, *kahraman* arketipidir. Bu çalışmanın konusunu oluşturan Jung'un kahraman arketipinde; pek çok masalda, halk hikayelerinde yer alan kahraman, olduğu yeri terk ederek bir maceraya atılır, uzun ve meşakkatli bir yolculuktan sonra bir yere varır. Burada kahramanın başından bazı olaylar geçer, sonunda da bir ödül ile tekrar başladığı noktaya geri döner. Jung'un kahraman arketipinden yola çıkarak mitoloji alanında uzman yazar Joseph Campbell bir teori ileri sürerek kahraman arketipini yorumlar. Campbell'a göre mitlerde, efsanelerde, halk hikayelerinde ortak olan bir unsur vardır: Kahramanın yolculuğu. *Yola Çıkış, Erginlenme ve Dönüş* başlıklarını içeren bir tür döngünün varlığından *The Hero With A Thousand Face* (Kahramanın Sonsuz Yolculuğu) adlı yapıtında bahseder.

Joseph Campbell, Monomit teorisini üç ana başlıkta konumlandırır: *Yola Çıkış*, *Erginlenme* ve *Dönüş*. Bu çalışmada, tüm mitlerin tek bir mittin ortaya çıktığı görüşünü savunan Joseph Campbell tarafından ortaya atılan monomit kuramı bağlamında Cesare Pavese'nin mütevazı bir *İlahi Komedy*a (Pavese, 1966: 659) olarak nitelediği *Ay ve Şenlik Ateşleri* adlı romanındaki Anguilla karakterinin yaşam yolculuğunu incelemek amaçlanmaktadır.

Kahraman Anguilla'nın yolculuğu: Ay ve Şenlik Ateşleri

Pavese, romanı hakkında günlüğüne şu notu düşer: "9 Kasım'da *Ay ve Şenlik Ateşleri*'ni bitirdim. 18 Eylül'den bu yana iki aydan daha az bir zaman tutuyor. Hemen hemen her gün bir bölüm yazmışım. Kuşkusuz bugüne kadarki en güçlü eserim. Başarı kazanırsa, amacıma ulaşmış olacağım" (Pavese, 2017: 450). Italo Calvino'nun deyişiyle *Ay ve Şenlik Ateşleri*, simgesel işaretler, özyaşamöyküsel izlekler, özlü söyleyişler açısından Pavese'nin en yoğun romanı (Calvino, 2014: 282). Pavese bu son yapıtının türünü, günlüğünde "simgesel gerçeklik" (Pavese, 2017: 453) olarak nitelendirmesi; yapıtında hem mitolojik dünyanın sembollerinden yararlandığını hem de gerçek hayattan kesitler ile anlatıyı zenginleştirdiğini gösterir. Romanda zaman, kronolojik bir sırayla ilerlemez. Sıklıkla geriye dönüş yöntemine başvuran yazar, kahraman bakış açılı birinci tekil anlatıcı tekniğini uygular.

Ay ve Şenlik Ateşleri'nin kahramanı Amerika'da uzun yıllar çalışıp, para kazandıktan sonra doğduğu topraklara, Piemonte tepelerine, köklerine geri dönen bir kahramanın hikayesidir. Kimsesiz bir çocuk olan ve köylü bir aile tarafından alınıp büyütülen başkahraman Anguilla, kırklı yaşlarında zengin bir şekilde büyüdüğü topraklara adım atar. Geri döndüğünde, ayrıldığı zamandan tanıdık pek bir şey kalmaz, nitekim sevdiği insanlar ölmüş, eskiden kalabalık olan tanıdık yüzlerin olduğu ve çalıştığı çiftlikler terk edilmiştir. "Keşke yaşlanmayı da dünyayı tanımasaydım" (Pavese, 2016: 70) diyen kahraman çıktığı yolculuğu tamamladığında gerçekler ile yüzleşir.

Romanın başkahramanı yılan balığına benzediği için Anguilla ismi ona takılan bir lakaptır. Pavese romanın kahramanına bu ismi yakıştırmasının simgesel bir anlamı da vardır. Zira "Yılan balıkları yaptıkları uzun yolculuklar sonunda Atlas Okyanusunun kuzey bölgesindeki Sargas Denizine gittikleri, üreme organlarının bu yolculuk esnasında meydana geldiği ve Sargaslarda doğan yavru balıkların bir dönüşüm geçirecek yılan balığı haline gelmek üzere ana ve babalarının doğuş yerleri olan ırmaklara geri döndükleri anlaşılmıştır" (Sayılı, 2010: 63). Pavese'nin kahramana bu ismi seçmiş olması bir tesadüf değildir. Anguilla için sadece fiziki olarak değil ruhani olarak da kökleri olmayan ve bunun peşine düşen kimliksiz bir kahramandır demek yanlış olmayacaktır. Şansını aramak üzere farklı bir kıtaya, Amerika'ya giderek başladığı bu yolcuktan döndükten sonra arkadaşı Nuto ile çocukluğuna ve ergenlik yıllarına, yani anılarına da bir yolculuk yapar. Bu yüzden romanda üç katmanlı bir anlatı yapısı karşımıza çıkmaktadır: Günceli anlattığı zaman, Amerika'da başından geçen olayları aktardığı zaman, çocukluk ve gençlik dönemlerinde çiftlikte geçirdiği zaman.

Monomit Teori ve Yola çıkış

Bu bölümde, Monomit teorisi bağlamında Joseph Campbell'in ileri sürdüğü aşamalar ile Anguilla karakterinin Amerika yolculuğu incelenerek tespitler yapılacaktır. Monomit teorisinin ilk aşaması maceraya çağrı bölümüdür, bir diğer deyişle yolculuğun başlangıç noktası ve bilinmezliğe doğru bir sürüklenme halidir. Mitolojik yolculuğun, "maceraya çağrı" olan bu ilk aşaması, kahramanı çağıran ve onun ruhsal ağırlık merkezini toplumunun sınırlarından bilinmeyen bir bölgeye doğru çekmiş olan kaderi belirtir. Bu önemli hazine ve tehlike bölgesi çeşitli biçimlerde sunulabilir: uzak bir ülke, bir orman, yeraltında, dalgaların altında ya da göğün üstünde bir krallık, gizli bir ada, sisli dağ tepesi ya da derin bir rüya hali; fakat hep tuhaf biçimde akışkan ve çok biçimli varlıkların, hayal edilemez eziyetlerin, insanüstü görevlerin ve olanaksız zevklerin yeridir (Campbell, 2017:60).

Bu ilk aşama *Maceraya Çağrı*, *Çağrının Reddedilişi*, *Doğüstü Yardım*, *İlk Eşiğin Aşılması*, *Balinanın Karnı* alt başlıklarını içerir. Joseph Campbell kitabında mitlerden ve efsanelerden örnekler vererek ortak noktaları inceler. Monomit teori bağlamında Anguilla'nın yolculuğunda benzer olaylar tespit edilmiştir. Daha önce de belirtildiği üzere anlatı kronolojik bir sıra ile ilerlemez. Bu nedenle romandaki bölümlerden verilen örnekler de karışık bir sıra ile ilerler. Piemonte bölgesinin Langa tepelerinden yola çıkan Anguilla, uzak ve gizemli bir ülke olan Amerika'ya gidecektir. Romanın yirmi altıncı bölümünde Nuto'nun sorusu üzerine kahraman Amerika'ya gitmeye nasıl karar verdiğini açıklar: Ayın ışıdığı bir gece Nuto kara tepelerin gölgesinde Amerika'ya gitmek için gemiye nasıl bindiğimi ve yirmi yaşında olsaydım yine aynı şeyi yapıp yapmayacağımı sordu. Amerika'dan çok, insan yerine koyulmamanın doğurduğu öfkenin; çıkıp gitmekten çok, herkesin açlıktan öldüğümü sandığı bir gün geri dönmek tutkusunun ağır basmış olduğunu söyledim ona. Köyde kalsam ırgattan, yaşlı bir Cirino'dan başka bir şey olmazdım. [...] İşte bu nedenle talihimi denemek, Bormida'yı geçtikten sonra denizi aşıp düşündüğümü gerçekleştirmek istemiştım (Pavese, 2016: 137).

Genova'da direnişte bulunan arkadaşlarının tutuklanması üzerine, o dönemde sevgilisi olan Teresa, birileri ile konuşup Anguilla için bağlantı kurar ve bir iki gün içinde Amerika'ya giden bir gemide ona bir iş bulur. Böylece Anguilla'nın Amerika macerası başlar. Şansını denemek isteyen ve yolculuğa kendisini hazırlayan Anguilla'nın kaderinde Amerika'ya gitmek vardır. Kitapta kader ve şans vurgusuna sıklıkla başvurulur.

Kahraman, Amerika doğru yola çıkmadan önce yolculuğu başlar. Yolculuğun ilk durağı askerlik için gittiği Genova'dır. Yirmi birinci bölümde Anguilla yolculuğuna başladıktan sonra Cenova'da bir subayın emir eri olarak askerliğini yaparken o evin hizmetçisi olan Teresa adında bir sevgilisi olur. Bir zaman sonra Teresa Anguilla'yı kimsesiz, köylü olduğu için küçümsemeye başlar. "Genova'dan çoktan bıkmıştım, daha uzaklara gitmek istiyordum" (Pavese, 2016: 112) diyen Anguilla şansını başka yerde aramaya karar verir. Birkaç yıl sonra artık Amerika yolculuğuna başladığında kimliksiz olması onun bir eksikliği olmaz, aslında bu topraklarda kimse kimsenin anne babalarının nerede olduklarını, doğum yerlerinin neresi olduğunu, nereden geldiklerini önemsemmez.

"Çağırıyor reddetmemiş olanlar için, kahramanın yolculuğundaki ilk karşılaşma, maceracıya aşması gereken ejderhalara karşı tilsimler sağlayan koruyucu bir figürle (genellikle ufak tefek yaşlı bir kadın ya da erkek) yaşanır" (Campbell, 2017:70). Teresa sayesinde bu maceraya atılan kahraman ile Nuto romanın dördüncü bölümünde neden Amerika'ya gittiği konusunda aralarında konuşurlar. Nuto yazgı konusunda şu cümleleri kurar: "Herkesin durumu kötü burada, ama kimse gitmiyor. Çünkü yazgı diye bir şey var. Sen Cenova'da, Amerika'da bir şeyler yapmak, alınının yazısını öğrenmek zorundaydın" (Pavese, 2016: 28). Bu yolculuğa çıkmasının önemini vurgular. Yolculuğa çıkmanın onun kaderinde olduğu vurgusu bu örnekte de yer alır.

Campbell kahramanın çıktığı yolculukta büyük bir zorlukla karşılaşp dönüşüme uğradığı aşamayı *Balinanın karnı* olarak adlandırır. "Büyülü eşikten geçişin bir yeniden doğum anına geçme olduğu fikri, dünyanın her yerinde rahim imgesi olan balina karnıyla simgelenmiştir. Kahraman, eşiğin gücünü ele geçirmek ya da onunla uzlaşmak yerine bilinmeyenin içinde kaybolur ve ölmüş gibi görünür" (Campbell, 2017:86). Anguilla'nın ıssız bir çölde geçirdiği gece bu aşamaya örnek olarak gösterilebilir. On birinci bölümde Amerika'da çölde geçirdiği o gece hakkında bilgiler verir. Kamyonetiyle eyaletler arası yollarda gittiği zamanlarda çok büyük bir ülkede olduğunun ve hiçbir yere ulaşamayacağını farkındadır. Anguilla'nın kamyoneti yolda olduğu bir akşam bozulur. Hava oldukça soğuk, etraf ise ıssızdır; Amerika'nın orta yerinde bir çölde en yakın istasyon arabayla üç saat uzaklıktadır ve çaresiz bir şekilde beklemektedir. Anguilla bu yerde zehirli kertenkeleler, kırkayaklar olduğunun farkındadır. Yakında tren yolu vardır, en azından bir trenin geçmesini umar. Beklediği gerçekleşip bir tren geçse de Anguilla'ya yardımı dokunmaz, Anguilla'nın cümlesiyle tren "salına salına, havayı içine çekip beni tokatlayarak geçip gitti" (Pavese, 2016: 64) diye aktarır. Arabanın içinde bir battaniyeye sarınarak uyumaya çalışır. Gecenin ilerleyen saatlerinde köpek havlamalarına korkarak uyanır. Büyük bir korkuya kapılan Anguilla, o gece nasıl kurtulduğu ile ilgili daha fazla bilgi vermez.

Erginlenme

İkinci aşama olan Erginleme; *Sınavlar Yolu, Tanrıçayla Karşılaşma, Baştan Çıkarıcı Olarak Kadın, Babanın Gönülünü Alma, Tanrılaştırma, Nihai Ödül* alt başlıklarını kapsar. Kahramanın önüne çıkan ve aşması gereken engeller bu aşamada karşımıza çıkar. "Eşiği aştıktan sonra, kahraman bir dizi sınavdan geçmek üzere tuhaf biçimde akışkan, belirsiz biçimlerin rüya dünyasında ilerler. Bu, mit-maceranın sevilen bir aşamasıdır" (Campbell, 2017:93). Anguilla'nın Amerika'da birçok farklı işte çalışıp deneyim kazanması, şehirden şehre, eyaletten eyalete savrulması ve bir tür arayış içinde olması, memleketinden çok uzak diyarlarda vermesi gereken sınavıdır.

Üçüncü bölümde Anguilla, Amerika'da yolculuğuna devam ettiği ve yaşam mücadelesi için çeşitli işlerde çalıştığı dönemde California'da Piemonteliler ile karşılaşır ve Nuto'nun haberini alır. Fiziken yanında olmasa da Nuto'nun varlığını hissetmek Anguilla'yı mutlu edecektir. Romanın on yedinci bölümünde de, rehberi Nuto'dan bahseder. Nuto, Anguilla'ya göre her işte başarılıdır ve çok şey bilmektedir. Gençlik yıllarında Anguilla'yı bir nevi yapacağı yolculuğa hazırlayan rehberi Nuto'dur: "Trenle her yere gidildiğini, demiryolunun bittiği yerde limanların başladığını, gemilerin tarifelerinin olduğunu, dünyanın bir yollar, limanlar ağından, seyahat eden, kimisi yapan kimisi bozan insanlardan oluştuğunu, her yerde elinden iş gelen insanlarla iş gelmeyenler olduğunu bana söyleyen de Nuto oldu" (Pavese, 2016: 94).

Anguilla Amerika'da birçok işte çalışır; bahçıvanlık yapar, sütçülük yapar. Nedenini belirtmese de Amerika'da hapse girer ve zor bir dönem geçirir. "Gece körfez sularının ötesinde San Francisco'nun ışıkları görünüyordu. Oraya gittim, bir ay aç kaldım ve hapisten çıktığımda Çinlilerden beterdi halim" (Pavese, 2016: 22). Yolculuğunu sorguladığı dönemler yine aynı zamana denk gelir, Campbell'ın *Erginleme* aşamasına uygun olarak kahraman tüm zorlukları yaşar ve bunların üstesinden gelebilmek için birtakım sınavlar vermek zorundadır.

Daha sonraki yıllarda Anguilla, Amerika'da rahat bir yaşam yaşamasına ve iyi para kazanmasına rağmen mutlu olamaz, kendini o topraklara ait hissedemez. Büyüdüğü toprakların özlemini çeken kahramanın Amerika'da durması için bir sebep kalmamıştır artık.

Karanlıkta, bahçelerden, çamlardan gelen kokular arasında bu yıldızların benim yıldızlarım olmadıklarını anlamam; beni ürkütüyorlardı, tıpkı Nora ve müşteriler gibi. Yağa kırılan yumurtaların, iyi bir ücretin, kavun büyüklüğünde portakalların hiçbir önemi yoktu; bu cırcırböcekleri, bu kurbağalar gibiydiler. Buraya gelmeye değer miydi? Daha nereye gidebilirim? Dalgakırandan mı atmalıydım kendimi? (Pavese, 2016: 25)

Yaşadığı zor zamanlarda Anguilla'nın aklına intihar etmek bile gelir. Anguilla bu romanda intihar etmez fakat Anguilla'nın yolculuğunu kaleme alan Cesare Pavese için intihar çok yakındır. Nitekim Pavese, 27 Ağustos 1950 yılında Torino'da bir otel odasında intihar ederek yaşamına son verir.

"Genellikle bütün engeller ve devler aşıldığında gelen en son macera, başarılı kahraman-ruhun Dünyanın Kraliçe Tanrıçasıyla mistik evliliği olarak sunulmuştur" (Campbell, 2017:103). Başarıyı elde eden kahraman bu aşamada aşk yaşayacağı bir sevgili ile mutluluğa ulaşabilir. Nitekim Anguilla'yı etkileyen ve uzun bir süre aşk yaşayacağı sevgilisi olacaktır, bir diğer deyişle bu yolculukta *Tanrıçası* ile karşılaşacaktır. Bu Tanrıça Rosanne'dir. Çok uzak diyarlarda, Amerika'da Anguilla, Rosanne ile aşk yaşar. Birlikte oldukları dönem boyunca evlenmeyi hatta ondan çocuk yapmayı bile düşünür, fakat kahramanı durduran bir düşünce vardır:

İkimiz de kim bilir nerelerden geliyorduk, kim olduğumuzu, kanımızda gerçekten ne bulunduğunu bilmenin tek yolu buydu. -Oğlum, babama, dedeme benzese, böylece kim olduğumu görebilsem sonunda ne güzel olur- diye düşünürdüm. Rosanne bana -kıyıya gidecek olursam- çocuk doğurmayı da kabul etmişti. Ama kendimi tuttum, Amerikalı bir çocuk istemedim, böyle bir anayla benden doğacak çocuk, bir başka piç olurdu. Daha o zamanlar geri döneceğimi anlamıştım" (Pavese, 2016: 115). Bir süre sonra Rosanne tarafından terk edilen Anguilla zamanı geldiğinde mutlaka İtalya'ya geri döneceğini bilir.

Dönüş

Üçüncü ve son aşama olan Dönüş aşaması; *Dönüşün Reddedilişi, Büyülü Kaçış, Dışarıdan Gelen Kurtuluş, Dönüş Eşiğinin Aşılması, İki Dünyanın Ustası, Yaşama Özgürlüğü* alt başlıklarından oluşur.

Kahramanın macerası ya kaynağa nüfuz etme ya da bir takım erkek ya da kadın, insan ya da hayvan kişileşmelerin yardımıyla sona erdiğinde, maceracının yaşam değiştiren ödülüyle birlikte dönmesi gerekir. Monomitin ölçütü olan tam çevrim gereği, kahraman, bilgelik tıslımlarını, Altın Post'u ya da uyuyan prensesini insanların dünyasına geri getirmelidir; bu ödüller burada topluluğun, ulusun, gezegenin ya da binlerce dünyanın yenilenmesine katkıda bulunabilecektir (Campbell, 2017:179).

Anguilla'nın yaşamını değiştiren ödül zengin bir insan olarak geriye döndüğünde artık kendinden emin ve dünyayı tanımış, tecrübe etmiş birine dönüşmesidir. Romanın on dördüncü bölümünde yolculuğunu tamamlayıp İtalya'ya döndüğünde Amerika'da neler ile karşılaşacağını açıklar. Artık para kazanmış, kendince başarı elde etmiş bir kişi olarak dönmüştür. Kahraman yaptığı bu yolculuğu tamamladığında artık hiçbir şey eskisi gibi değildir:

Geri dönmüştüm, ortaya çıkmıştım, para sahibi olmuşum -Angelo'da kalıyor, Cavaliere ile dertleşiyordum- ama beni tanıması, bana dokunması gereken yüzler, sesler, eller yoktu artık. Bir süredir yoktular. Geriye kalan, bir panayır sonrasının meydanı, bağbozumu sonrasının bağı gibiydi, biri seni ektikten sonra tek başına lokantada yemek yemek gibiydi. Geriye kalan tek kişi Nuto değişmişti, benim gibi biriydi. Lafı uzatmadan söylemek gerekirse, ben de bir başka insandım artık [...] dünya beni değiştirmişti (Pavese, 2016: 77).

Sonuç

Campbell kahramanın yolculuğunu şu şekilde özetler: "Günlük kulübe ya da kalesinden yola çıkan mitolojik kahraman, macera eşiğine çekilir, sürüklenir ya da kendi isteyerek ilerler. Orada, geçidi koruyan bir gölge varlıkla karşılaşır. Kahraman bu gizi alt edebilir ya da onunla anlaşır karanlığın krallığına canlı olarak gidebilir (kardeşle savaş, ejderle savaş; adak, tılsım), ya da rakibi tarafından katledilir ve ölüme sürüklenir (parçalanma, çarpmaya gerilme). Öyleyse eşiğin ötesinde, kahraman, bazısı onu şiddetlice tehdit eden (sınavlar), bazısı büyü yoluyla yardım eden (yardımcılar), alışılmadık, fakat tuhaf biçimde çekici güçler dünyasında yolculuk eder. Mitolojik çevrimin en alt noktasına gelince büyük bir sıkıntı atlatır ve ödülünü alır. Zafer, kahramanın, dünyanın anne-tanrıçasıyla cinsel birleşimi (kutsal evlilik), yaratıcı baba tarafından tanınmasıyla (babanın gönlünü alma), kendisinin tanrılaşması (tanrılaştırma), ya da yine - eğer güçler ona dostça davranmadıysa - almaya geldiği ödülü çalması (gelin kaçırma, ateş çalma) olarak gösterilir; aslında bu bilincin ve böylece varlığın genişlemesidir (aydınlanma, yücelme, özgürlük). Son çaba, dönüş çabasıdır. Eğer güçler kahramanı kutsamışsa, artık onların koruması altında ilerler (özel elçi); kutsamamışlarsa, kaçır ve takip edilir (dönüşümlerin, yola atılan engellerin

görüldüğü kaçış). Dönüş eşliğinde aşkın güçler geride bırakılmalıdır; kahraman korku krallığında yeniden ortaya çıkar (dönüş, diriliş). Getirdiği ödül dünyayı yeniler (iksir) (Campbell, 2017:221).

Joseph Campbell'ın *Yola Çıkış, Erginlenme ve Dönüş* olarak üç temel aşamaya ayıran ve kahramanın sonsuz yolculuğunu örnekler ile anlattığı savı yalnızca efsanelerde, kutsal hikayelerde, masalarda değil Pavese gibi çağdaş yazarlarda da karşımıza çıkar ve roman kahramanın hikayesine uyarlanabilir. Ne de olsa mitlerin ortak çıkış noktası en nihayetinde insandır. Pavese 3 Ağustos 1946 yılında günlüğüne "Bir kez olmuş olan mitolojik bir olay (sözgelimi, Persephone'nin kaçırılışı) tekrarlanan evrensel bir gerçeği dile getirir. Sanatta da sık sık yaşantımıza giren bir şey, bir olay, bir yer gene böyle anlatılabilir" (Pavese, 2017: 385) der. Pavese anlatının evrenselliğini iyi bilip, bunu romanlarında ve şiirlerinde başarı ile uygular.

Tüm bu bilgiler ışığında görüldüğü üzere, mit, mitoloji Pavese'yi her zaman kendine çeken büyü bir dünyadır. Yaşadığı dünyada mutluluğu yakalayamayan yazar, antik dünyada hatta vahşi, ilkel dünyada kendini daha özgür hisseder. "Ne zaman mitoloji ile ilgili bir heyecana kapılsan, aklına hep ağaç gövdeleri, nehir, arkasında ay parlayan tepe, yol, doğduğun köydeki tarla ve çayırın kokusu geliyor. Neden?" (Pavese, 2017: 386) diye soran yazar mitolojiye karşı ilgisini ve heyecanını yaşadığı son ana kadar sürdürür. *Ay ve Şenlik Ateşleri*'nin yazdığı son kitabı ve en başarılı kitabı olduğunu bilmesine rağmen intihar ettiği gece Antik Yunan Mitolojisinden kahramanların diyaloglarını içeren ve yanında taşıdığı *Leuko ile Söyleşiler* adlı yapıtı baş ucunda bulacaktır. Büyüdüğü dünyayı aktardığı kitabının ilk sayfasındaki intihar notu ise oldukça manidardır:

"Herkesi affediyorum ve herkesten af diliyorum, oldu mu? Çok fazla dedikodu yapmayın."

Kaynaklar

- Calvino, Italo. *Klasikleri Niçin Okumalı?* Çev. Kemal Atakay. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2014.
- Campbell, Joseph. *Batı Mitolojisi: Tanrının Maskeleri*. Çev. Kudret Emiroğlu. Ankara: İmge Kitabevi, 1995.
- . *Kahramanın Sonsuz Yolculuğu*. Çev. Sabri Gürses. İstanbul: İthaki Yayınları, 2017.
- . *Tanrıçalar ve Tanrıçanın Dönüşümleri*. Çev. Nur Küçük. İstanbul: İthaki Yayınları, 2020.
- Dumézil, Georges. *Mit ve Destan, I: Hint-Avrupa halklarının destanlarında üç işlev ideolojisi*. Çev. Ali Berktaş. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2012.
- Eliade, Mircea. *Ebedi Dönüş Miti*. Çev. Ayşe Meral. İstanbul: Dergah Yayınları, 2018.
- . *Mitler, Rüyalar ve Gizemler*. Çev. Cem Soydemir. İstanbul: Doğu Batı Yayınları, 2017.
- . *Mitlerin Özellikleri*. Çev. Sema Rifat. Ankara: Om Yayınevi, 2001.
- Finzi, Gilberto. *Come leggere La luna e i falò di Cesare Pavese*. Milano: Ugo Mursia Editore, 1976.
- Fordham, Frieda. *Jung Psikolojisinin Ana Hatları*. Çev. Aslan Yalçın. İstanbul: Say Yayınları, 2019.
- Frazer, James G. *Altın Dal- Dinin ve Folklorun Kökleri*. Çev. Mehmet H. Doğan. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2017.
- . *Ateşin Kökenine Dair Mitler*. Çev. Deniz Uludağ. İstanbul: Doğu Batı Yayınları, 2018.
- Geroni, Riccardo Gasperina. *Cesare Pavese controcorrente*. Macerata: Quodlibet, 2020.
- Girardi, Enzo Noè. *Girardi, Enzo Noè*. Milano: Vita e Pensiero, 1960.
- Jung, Carl Gustav. *Dört Arketip*. Çev. Zehra Aksu Yılmaz. İstanbul: Metis Yayınları, 2019.
- Lauretano, Gianfranco. *La traccia di Cesare Pavese*. Milano: BUR Biblioteca Univ. Rizzoli, 2008.
- Levi-Strauss, Claude. *Mit ve Anlam*. Çev. Gökhan Yavuz Demir. İstanbul: İthaki Yayınları, 2013.
- Mondo, Lorenzo. *Quell'antico Ragazzo*. Milano: Rizzoli, 2006.
- Pautasso, Sergio. *Cesare Pavese Oltre il Mito*. Genova: Casa Editrice Marietti, 2000.
- Pavese, Cesare. *Ağustosta Tatil*. Çev. Kemal Atakay. İstanbul: Can Yayınları, 2013.
- . *Ay ve Şenlik Ateşleri*. Çev. Rekin Teksoy. İstanbul: Can Yayınları, 2016.
- . *Lettere 1926-1950*. Seconda Ed. Torino: Einaudi, 1966.
- . *Leuko ile Söyleşiler*. Çev. Kemal Atakay. İstanbul: Can Yayınları, 2013.

———. *Yaşama Uğraşı Günlükler (1935-1950)*. Çev. Cevat Çapan. İstanbul: Can Yayınları, 2017.

Rank, Otto. *Kahramanın Doğuş Miti: Mitolojinin Psikolojik Yorumu*. Çev. Gökçe Yavaş. İstanbul: Pinhan Yayıncılık, 2018.

Sayılı, Ord. Prof. Dr. Aydın. *Bilim Tarihi*. İstanbul: Gündoğan Yayınları, 2010.

Schimmel, Annemarie. *Dinler Tarihine Giriş*. Der. Recep Kibar. İstanbul: Külliyat Yayınları, 2017.

Tondo, Michele. *Invito alla lettura di Pavese*. Milano: Ugo Mursia Editore, 2017.

EXAMINATION OF CESARE PAVESE'S NOVEL THE MOON AND THE BONFIRES IN THE CONTEXT OF THE MONOMITE THEORY

Oğuz KORAN

ABSTRACT

Myths are symbolic narratives that date back to ancient times. These narratives undoubtedly have a very important place in understanding, recognizing, and interpreting people. Myth and Mythology have a strong connection with disciplines such as psychology, anthropology, sociology, literature, philosophy, and history of religions. Starting from the collective unconscious of Jung, Joseph Campbell, the founder of analytical psychology, aims to reveal the common aspects and similarities of myths. In this study, the journey of Anguilla, the hero of Cesare Pavese's novel *La luna e i falò*, will be examined in the context of the monomyth theory expressed by Joseph Campbell, who argues that all myths arise from a single myth and its variations.

Keywords: Myth, Joseph Campbell, Cesare Pavese, *La luna e i falò*, Monomyth, Hero's Journey.